

ENERGIEWENDE?

liefst 39 procent onder de piek van begin 2008 en is de zwakst presterende sector in Europa over die periode. Zwakker dan banken dus. Dat komt door aandelen als EDF (-79 procent in tien jaar), E.ON (-75 procent), RWE (-73 procent) en het Franse energiebedrijf Engie (-64 procent).

Directeur Adnan Amin van Irena, het internationale agentschap voor hernieuwbare energie, trekt een parallel tussen de Energiewende en de revolutie in telecom. "Vergelijk het met de overgang van vaste telefoonlijnen naar mobiele telefonie." Die transitie ging ook gepaard met grote risico's en verliezen, bedoelt

hij. Jaarlijks wordt wereldwijd een slordige 330 miljard euro in de energietransitie geïnvesteerd. Maar de bijdrage van 's werelds grootste institutionele beleggers is gering. Volgens Irena dragen institutionele en private-equity-investeerdere elk minder dan 1 procent bij aan investeringen in hernieuwbare energie.

Amin: "Er is nog steeds veel terughoudendheid. Het is belangrijk dat deze partijen aan boord worden gehaald. Uiteindelijk moet de bulk van de investeringen in groene energie van deze beleggers komen." Sverker Akerblom van beleggingsgrootmacht Blackrock verklaart: "Het staat bij institutio-

nele beleggers wel hoog op de agenda. Maar de focus ligt meer op uitsluiting van vervuilende bedrijven dan op actief investeren. Er zijn grote kansen, maar de risico's zijn ook nog groot", waarschuwt hij.

INSTAPMOMENT

Die reserves waren misschien verstandig. Maar misschien is het kantelpunt bereikt met een goed instapmoment. Veel analisten denken van wel. Duitsland staat sowieso voor een nieuw tijdperk met de miljardendeal die de Duitse energiegiants RWE en E.ON in maart aankondigden. De twee grootmachten hebben besloten de strijdbijl te begraven en gaan focussen en specialiseren. Mogelijk wordt daarmee een nieuw hoofdstuk opengeslagen in de Energiewende. Peter Röttgen van het Bundesverband Erneuerbare Energie zegt dat conventionele nutsbedrijven als RWE en E.ON te lang 'lacherig' hebben gedaan over de nieuwkomers in de energiewereld. "Pas twee jaar geleden daalde het besef in dat het zo niet langer door kon gaan", zegt hij. "De bedrijven hebben zich opgesplitst en nu staan ze opnieuw voor een breekpunt." Röttgen kan het weten. Voordat hij kwam werken voor de bedrijvenlobby was hij onderdirecteur bij energiebedrijf Uniper, het voormalige dochterbedrijf van E.ON waar alle vervuilende activiteiten in onder zijn gebracht.

Het klopt dat voorstanders van groene energie in Duitsland vaak belachelijk zijn gemaakt. De maatschappelijke argwaan was en is groot. Topman Joe Kaeser van Siemens stond drie jaar geleden tegenover oliebazen in Texas en spottte: "Wie in Duitsland zonne-energie wil promoten, kan net zo goed proberen ananas te verbouwen in Alaska."

Kaeser had natuurlijk wel een punt. Duitsland was ooit dominant in zonnetechnologie. Maar de Duitsers zijn weggevaagd door de concurrentie van Chinese import.

DOOR TE
DIVERSIFIËREN
DRINGT RWE DE
RISICO'S VAN
EEN TERUG-
TOCHT UIT
BRUINKOOL EN
NUCLEAIRE
ENERGIE-
OPWEKKING
TERUG